

గ్లింప్సెస్ ఆఫ్ తెలుగు లిటరేచర్

డి.ఆంజనేయులు

సమీక్ష పరిశీలన

- నరిశెట్టి ఇన్నయ్య

తెలుగేతరులకు, స్వదేశంలోనూ విదేశాలలోనూ ఉన్న వారికి స్థూలంగా తెలుగు సాహిత్య ధోరణులు పరిచయం చేయగలమా? తెలుగు వారి పిల్లలు ఇంగ్లీషు, తదితర మీడియంలో చదువుకుంటున్నప్పుడు, వారికి తెలుగు సారస్వత సాహిత్య రుచులు చూపడం ఎలా? ఇందుకు సమాధానమే ఆంజనేయులిగారి పుస్తకం. ఇది సమగ్రం కాదు. పెద్ద విస్తృత రచన కాదు. కానీ అన్ని రంగాల సాహిత్య ధోరణులు, కొందరు రచయితల్ని చూపి, ధోరణులు అలా ఉంటాయని గమనించమన్నారు. ఆ రచనకు ఇది చిన్న సమీక్ష.

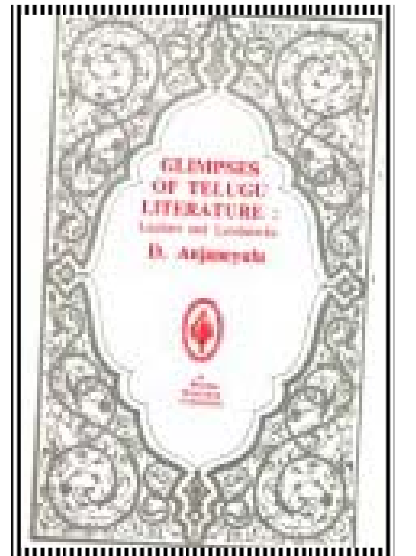
డి.ఆంజనేయులు

(1924-1998) తెలుగు వారైనా, రచనలన్నీ ఇంగ్లీషులో చేశారు. పాశ్చాత్య లోకాలు తిరిగి పరిశీలించాడు. జీవిత చరిత్ర తీరుపై గ్రంథం రాశారు. వీరేశలింగం, సి.ఆర్.రెడ్డిపై ప్రత్యేక రచనలు వెలువరించారు.

తెలుగు సాహిత్య సౌరభాలు

ఒక శతాబ్దంలో పరిణమించి, వికసించిన తెలుగు సాహిత్యాన్ని ధూళిపూడి ఆంజనేయులు ఔపోశనం పట్టారు. అవి ఎలా గుబాళించాయో చూపారు. అందులో విశేషం ఏమంటే, తెలుగేతరులు ఈ సాహిత్య లోతు పాతుల్ని అవగాహన చేసుకునేందుకు ఇంగ్లీషులో రాశారు.

గింప్సెస్ ఆఫ్ తెలుగు లిటరేచర్ శీర్షికన ఈ పుస్తకాన్ని కలకత్తా రైటర్స్ వర్క్ షాప్ వారు వెలికి తెచ్చారు. సుప్రసిద్ధ రచయిత పి.లాల్ ప్రారంభించిన ఈ ప్రచురణలు మంచి పేరు గడించగా ఆ పట్టికలో ఆంజనేయులిగారి రచనను రెండు పర్యాయాలు ముద్రించారు. అమెరికాతో సహా

విదేశీయులకు, దేశంలో తెలుగేతరులకు ఇది గొప్ప పరిచయ రచన.

ఆంజనేయులు చిరకాలం పత్రికా రచయితగా, వ్యాసకర్తగా, హిందూ దినపత్రికలో 'బిట్లీస్' యు అండ్ మీ' శీర్షిక నిర్వహించిన నిష్ఠాతులు.

ఆంజనేయులు (1924 - 1998) వివిధ ప్రసార శాఖ బాధ్యతలు నిర్వహించి, రచయితగా, 'నిష్పక్షపాతి' అని పేరొందారు.

సుప్రసిద్ధ రచయిత, సంపాదకుడు, విమర్శకుడూ నార్ల వెంకటేశ్వర రావుకు అంకితం ఇచ్చిన గ్లింపెస్ ఆఫ్ తెలుగు లిటరేచర్లో లీడర్స్ అండ్ లాండ్ మార్స్ అని పేరుపెట్టారు. తెలుగు వాడైన ఆంజనేయులు రచనలన్నీ ఇంగ్లీషులోనే చేయడం ప్రత్యేకత. వీరేశలింగం, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, రాసిన ఆంజనేయులు పాశ్చాత్య దేశాలు పర్యటించి, అద్దం పటినట్లు చిత్రరచన చూపారు. చేయి తిరిగిన రచయిత ఆయన.

ఈ గ్రంథంలో తెలుగు సాహిత్య వీక్షణం చేసి, ఆధునిక పోకడలు చూపారు. అతివాదుల రచనా ధోరణి ప్రస్తావించారు.

ఆంజనేయులుగారు ఎంచుకున్న రచయితలు సి.పి.బ్రౌన్, బమ్మెర పోతన, వేమన, క్షేత్రయ్య, కందుకూరి వీరేశలింగం, దేవుల పల్లి కృష్ణశాస్త్రి, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, శ్రీశ్రీ, దాశరథి, సి.నారాయణరెడ్డి, బైరాగి, పి.ఎ.రాజమన్నార్, భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు, పాలగుమ్మి పద్మరాజు, బుచ్చిబాబు నండూరి సుబ్బారావు, ఇల్లందు ల సరస్వతి దేవి, ద్వివేదుల విశాలాక్షి, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, గిడుగు సీతాపతి, తాపీధర్మారావు, శ్రీవాత్సవ, ముట్నూరి కృష్ణారావు, వి.ఆర్.నార్ల.

తెలుగు నిఘంటు కర్తల్ని తడిమి చూచారు. ఇది సాహిత్యానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే తీరు.

ఆంజనేయులకు రాగద్వేషాలు అట్టేలేవు. అందువలన అభిమానులు ఇబ్బంది పడే అవకాశం ఉంది ఉదాహరణకు సి.నారే అభిమానులకు ఆంజనేయుల సౌమ్య నిష్పక్ష ధోరణి నచ్చక పోవచ్చు. అటువంటిదే విశ్వనాథ సత్యనారాయణ విషయంలోనూ వర్తిస్తుంది.

చాలామంది రచయితలతో ఆంజనేయులుకు వ్యక్తిగత పరిచయం ఉన్నప్పటికీ, అంచనాలో పాక్షికత రానివ్వకపోవడం గమనార్హం.

అందరి రచయితల ప్రస్తావన తీసుకురావడం సాధ్యం కాదుగానీ, ప్రధాన ధోరణలు ఏవీ ఆయన వదలకుండా చూపారు. స్త్రీ పేరుతో పురుషులు రాసిన రచనలు, యండమూరి వీరేంద్రనాథ్ వంటివారి ప్రాధాన్యత, స్త్రీ రచయితల ధోరణులు పాఠకులకు చవిచూపారు.

సి.పి.బ్రౌన్

తొలుత ఆంజనేయులు కలం నుండి చాగ్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌన్ గురించి అక్షర సత్యాలు వెలువడ్డాయి. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగిగా ఉంటూనే తెలుగు ప్రాంతంలో చిరకాలం ఉన్నందున, భాషాభిమానం పెంచుకుని, ఎనలేని కృషి చేశారు. నన్నయ, తిక్కన, పెద్దన, భట్టుమూర్తి కవితలు పరిష్కరించి వారి ప్రతిభను వెలికి తెచ్చారు. లోగడ వారిపై రాసిన వారు తమ పాండిత్య ప్రకర్షతో మూలకర్తలను మరుగున పరచడం బ్రౌన్ కు నచ్చలేదు. తెలుగు - ఇంగ్లీష్ నిఘంటువు, ఇంగ్లీషు - తెలుగు నిఘంటువు అందించారు అనేక గ్రంథాలు పరిష్కరించి ప్రచురించడం బ్రౌన్ విశిష్టత. బ్రౌన్ (1798-1884) తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో సిద్ధమైన స్థానాన్ని పొందారు.

పోతన - వేమన

తెలుగు వారి ప్రజాకవులుగా పోతన, వేమనలను ఆంజనేయులు సరిగా పేర్కొన్నారు. భక్తి పూర్వకంగా పోతన రాసిన వాటిని ముఖ్యంగా గజేంద్రమోక్షం ప్రహ్లాద చరిత్రం, రుక్మిణీ కళ్యాణం గమనించాం. ఆయన భోగినీ దండకం శృంగారమయం. కామిగానివాడు మోక్షగామికాడన్నట్లు పోతన శృంగారంతో మొదలెట్టి, భక్తిలో తేలాడు.

సర్వజ్ఞి సింగభూపాలుడి శృంగారం ప్రియురాలితో జరిపిన కార్యకలాపాలు అందులో చూడొచ్చు.

వేమన సిసలైన సామాజిక ప్రజాకవి. సంఘ రుగ్మతల్ని ఆటవెలదిలో చక్కగా చెప్పాడు. అవే జనం నోట్లోనానాయి. ఉప్పు కప్పురంబు నొక్క పోలికవుండు, చూడ చూడ రుచులు వేరయ్యా వంటివి ఎన్నో గుప్పించాడు. సంఘదోషాన్ని ఎత్తి పాడిచాడు. అంటరాని తనాన్ని ఈసడించాడు.

క్షేత్రయ్య కందుకూరి వీరేశలింగం, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి ప్రాధాన్యతలను విడమరచి చూపాడు.

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ ప్రాధాన్యతను బేరిజు వేసి, పాగిడినా తెగిడినా నిలదొక్కుకున్న కవిగా ఆయన్ను చూపారు. విస్తృత పరిధిలో ప్రతి రంగాన్ని విశ్వనాథ చవిచూచిన తీరు పేర్కొన్నారు.

వేయిపడగల ప్రస్తావన తెచ్చి, దైవసృష్టిలో బ్రాహ్మణత్వం, వారి ఆధిపత్యం సమర్థించిన సందర్భం ఎత్తి చూపారు.

శ్రీశ్రీ పై రాస్తూ ప్రజాజీవితానికి కవిత్వకళకూ గల సంబంధం చూపిన కవిగా చెప్పారు. సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు పబ్లిక్ గా నిరాకరించి, ప్రైవేట్ గా స్వీకరించిన శ్రీశ్రీ మరో ప్రపంచం కవిత ద్వారా ఆధునిక, ప్రాచీన ధోరణుల వారధి అయ్యాడన్నారు.

ఒకప్పుడు తెలంగాణ జంటకవులుగా చలామణి అయిన దాశరథి, సి.నారాయణ రెడ్డిపై చక్కగా అర్థం పట్టి చూపారు. నారాయణ రెడ్డి అదృష్టవంతుడని కొందరంటారని, చెవికింపుగా ఉండేట్లు పదజాలాన్ని వాడడం, ప్రజాకర్షణ విషయాలు ప్రస్తావించడం ఆయన కవితలో కనిపిస్తుందన్నారు. మధ్య తరగతి మందహాసం అలాంటిదేనన్నారు.

బైరాగి, పి.వి.రాజమన్నారలపై అంచనాలు చాలా నిష్పక్షపాతంగా లోతుపాతులలో ఉన్నాయని జనం విస్మరించిన రచయితల్ని వెలికితీసినట్లయింది.

తెలుగులో సీరియస్ హాస్యరచయితగా పేరొందిన భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు నుడికారం బాగా వెలికి తెచ్చి చూపారు.

ప్రపంచ కథలలో ఉత్తమ బహుమతి పొందిన పాలగుమ్మి పద్మరాజు మానవ వాద రచయిత. ఎం.ఎన్.రాయ్ సిద్ధాంతాల ప్రభావంతో అత్యుత్తమ రచనలు చేసి, రాణించారు. అవి చక్కగా పరిశీలనకు వచ్చాయి.

బుచ్చుబాబు చివరకు మిగిలేది ఒక విశిష్టస్థానం తెచ్చుకున్న నవల. దాని పరిశీలన తులనాత్మకంగా చేసి, బుచ్చిబాబు అంచనా చూపారు.

నండూరి సుబ్బారావు ఎంకిపాటలు జానపదగేయాలుగా వన్నెకెక్కాయి. నాజూకు తక్కువ అని ఎవరో విమర్శించినా, వాటి విలువ తగ్గలేదు మరి.

స్త్రీ రచయిత్రులలో కొందరిని ఎంపిక చేసి, ఆంజనేయులు అన్ని రంగాలూ అధ్యయనం చేసిన తీరు గమనార్హం. అందులో ఇల్లిందుల సరస్వతీదేవి, సునిశిత కథా వైచిత్రిని ద్వివేదుల విశాలాక్షి గ్రహణం వీడింది రచనలు బాగా గ్రహించారు. నవలలో దాని ఔచిత్యాన్ని చూపారు.

ముట్లూరి కృష్ణారావు గిడుగు సీతాపతి తెలుగు సాహిత్య సేవలో ఎన్నదగినవారు. ఈ తరంవారిలో వారి సేవలను ఆంజనేయులు వివరంగా చెప్పడం ఆయన సిద్ధహస్తం గొప్పతనమే. ఇంకెందరో స్త్రీ రచయిత్రులున్నా అందరినీ పరిశీలించే అవకాశం లేకనే వదిలేశారు గానీ అశ్రద్ధ వలనకాదు.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రబంధాల పచ్చి శృంగారాన్ని ఎండగట్టి, ఔచిత్య విమర్శలు ఎలా ఉండాలో చూపారు. వేమన గొప్పతనం చాటారు. ద్రౌపది పాత్ర గంభీరతను లోకానికి చెప్పారు. ముసలమ్మ మరణం కావ్యం ఆకట్టుకున్న సాహిత్య మణిపూస. సి.ఆర్.రెడ్డి స్థానాన్ని ఇందులో తగిన రీతిలో పరిశీలించారు.

తాపీ ధర్మారావు విమర్శకుడుగా, పరిశోధకుడుగా కొత్త దారులు తొక్కిన సాహితీపరుడు, జర్నలిస్ట్. పెళ్ళి విశేషాలు చెప్పడమే కాక, దేవాలయాలపై బూతు బొమ్మల పరిశోధన శాస్త్రీయంగా చేసిన సాహిత్య విమర్శకుడు. అవి ఈ రచనలో చూడగలరు.

విమర్శక పత్రికా రచయితగా శ్రీవాత్సవను అర్హస్థానంలో ఉంచి గమనించారు. ఆయన అసలు పేరు యండమూరి సత్యనారాయణరావు. ఇలా మారుపేర్లతో ఎందరో తెలుగు రచయితలున్నారు భరద్వాజ వలె.

రచయితల పరిశీలన వి.ఆర్.నార్లతో ముగించారు. ఈ రచనను ఆయనకే అంకితం ఇచ్చారు. నార్ల వెంకటేశ్వరరావు జర్నలిస్ట్ రచయిత, విమర్శకుడు నాటక కర్త, పద్య రచయిత తెలుగు సాహిత్య పోకడలలో ఒక కొత్త ఉపు తెచ్చిన వ్యక్తిగా ఆంజనేయులు ఆయన్ను పేర్కొన్నారు. మానవవాదిగా పరిణమించిన నార్ల కొత్తగడ్డ, మాటామంతి, పిచ్చాపాటి, నార్లమాట, వీరేశలింగం, గురజాడ వేమన రచనలతో అనేక మలుపులు తిప్పారు. ఇంగ్లీషులోనూ నిశిత విమర్శనా గ్రంథాలు, భగవద్గీత పై రాశారు. కొత్త గడ్డలో 7 నాటికలు చాలా చోట్ల ప్రదర్శించారు. జర్నలిజంలో టెండ్రెన్ట్ సెట్టర్.

తెలుగులో నిఘంటు కర్తల గురించి సంక్షిప్తంగా ఆంజనేయులు రాయడం బాగుంది. తెలుగు సాహిత్యంపై వివిధ ఉద్యమాల ప్రభావాన్ని చెప్పారు.

విశ్వనాథ ప్రసంగాల నుండి ఆంజనేయులు కొన్ని ఏర్పి కూర్చిన పలుకులు భారతీయ సంస్కృతి వినాశానికి ఇంగ్లీషు విద్యమూలం.

నన్నయ, తిక్కన సున్నితత్వాలతో పోల్చితే షేక్స్పియర్ అధమాధమం. ధరణిలో ఆంధ్రులు సంస్కృతీపరులు యూరోపియన్లు ఆటవికులు.

భారత చరిత్ర రాసిన బ్రిటిష్ చరిత్రకారులు అబద్ధాల ముఠా. తెలుగులో రాసిన మన కొవ్వలి ఇంగ్లీషు రచయిలందరికంటే మిన్న. తెలుగు భాషకు వెలుగు చూపలేరు. అది మధురమైనది. ప్రపంచంలో తెలుగువారు అత్యుత్తమజాతి.

Post your comments